

KÖVENKLİ HACI ÖMER HÜDAYİ BABA (KS)

Seyyid Hacı Ömer Hüdayi (ks),19.Yüzyılda Anadolu'da yetişen Evliyanın Büyüklerindedir. 1821 yılında Elazığ'ın Mürü köyünde doğdu.Babası Kaymazzadelerden İbrahim Efendidir. Askerlik görevini 1842 yılında Erzincan'da Kırksardarlar Askeri Teşkilatında Komutan olarak yaptı. Gördüğü bir rüyasında , kendisine "Zahiri vazifen sona erdi. Artık manevi vazifene başla " denildi.Rüyasını Erzincan'da bulunan Terzi Baba namıyla meşhur, Mevlana Halid-i Bağdati'nin (ks) hulefasından ,Erzincan'lı Muhammed Vehbi'ye (ks) anlattı. Muhammed Vehbi (ks) O'nu ,Arapgir'de bulunan halifesi Ömer Ruhani 'ye (ks) gönderdi.

Hacı Ömer Hüdayi (ks) , Arapgir'li Ömer Ruhani 'nin (ks) ilm-i batın halkasına dahil oldu. Halidiyye 'nin bütün merhalelerini tamamlayıp müridinden hilafet almakla şerefyab olan Hacı Ömer Hüdayi (ks), önce , Elazığ'ın Perçenç Köyüne , oradan da , Kövenk köyüne gelip yerleşti. Kövenk'te yeni bir ev ve yanında mütevazi bir tekke inşa etti. Dergahına hergün yaklaşık ikiyüz-üçyüz civarında ziyaretçi ve salıkan gelip sohbetlerinden istifade ederlerdi.

Herkesin haline göre kelam eder, katı kalbleri yumuşatır, Hakk'a (cc) çekerdi.

Hacı Ömer Hüdayi (ks), Arapkirli Ömer Ruhani'den (ks) hilafet aldıktan sonra da ziyaret ve hizmetlerine devam etmişlerdir. Bu durum Ömer Ruhani'nin (ks) irtihallerine kadar devam etmiştir.

Hacı Ömer Hüdayi (ks), yetiştirdiği birkaç arkadaşı ile birlikte Hacca gidip, dönüşlerinde , Urfa'da Kibar-ı Meşayihdan Dede Osman Avni 'nin (ks) yanında birkaç gün ikamet etmiş, Dede Efendi , aldığı manevi emir üzerine, Hacı Ömer Hüdayi'ye (ks) hilafet verip, hırkasını O'na giydirmiş, On iki İmam Hazeratına nisbetle adlandırılan on iki tasavvuf ekolünde de İrşad makamına erişirmiştir.

Hacı Ömer Hüdayi (ks) ,Kövenk'te nasın irşadı ile meşgul olmuş, güzel huyu, takvası, kerametleri ile şöhret bulmuştur. Hacı Ömer Hüdayi (ks) gülyüzlü, mütevazi, çok cömert bir zattı. Bütün nasa maddi ve manevi ihsanlarda bulunurdu.Mübarek nazarlarına mazhar olanların O'nun cezbesine kapılmamaları mümkün değildi. Devlet Ricali, halli zor müşküllerini gelip O'na danıştırdı.

Anadolu'nun yetiştirdiği kümmeliynin büyüklerinden olan bu kutsal gönüllü veli, "İhtiyacı olup da bizden yardım istemeyenin yüzü bir kara, istendiğinde eğer biz yardımına yetişmezsek bizim yüzümüz iki kara olsun , biz hayatımızda kındaki kılıç gibi, mematımızda kından çıkmış kılıç gibiyiz " buyurarak alemşumul olan yüce tasarruflarını izhar buyurmuşlardır.

Hacı Ömer Hüdayi (ks), orta boylu, vücudu güçlü, endamı ölçülü, gayet yiğit ve şecaatli olup ata binmekte mahirdi.Şemali gayet gökçek ve ölçülü idi.Çehresi müdevverdi.Benzi beyaz ve biraz da bal rengine çalardı.Gözleri siyah ve turuncu idi.Sakalı ak ve uzunca idi.Başına keçeden sivri bir külah koyar, üzerine yeşil sarık sarardı.

Hacı Ömer Hüdayi'nin (ks) , Memnune, Saadet,Hafize isminde üç kızı, Ahmet isminde bir oğlu dünyaya gelmiştir. Ahmet Visali namı ile tanınan bu zat Hacı Ömer Hüdayi'nin (ks) ali teveccühlerine mahzar olup O'nun (ks) hulefası arasında yer almış ancak genç denecek yaşta, bu fenadan dar-ı bekaya rihlet buyurmuşlardı.

Çok sayıda Hulefası bulunan Hacı Ömer Hüdayi (ks) Hazretlerinin adları tesbit edilebilen hulefaları şunlardır.

Ahmet Visali (ks)
Kürklü Hacı Muhammed (ks)
Göllü Mustafa (ks)
Hamza (ks),
Hüseyin Visali (ks)
Şükrü (ks),
Muharrem Hilmi (ks),
Tepecikli Mehmet (ks),
Perçençli Mehmet (ks),
Boranlı Abdullah (ks),
İzolulu Muhammed Emin (ks),

Hacı Ömer Hüdayi'nin (ks) irşad ile geçen mübarek ömürleri, Hicri 1322 Miladi 1905 yılında kurban bayramı günü Kövenk Köyünde hitama erip, ruh-u pür futufları cenneti ulyaya pervaz eylemiştir. Nurlu kabirleri Elazığ'ın Kövenk Köyünde ziyaretgah-ı enamdır. Kabir taşında şu ifadeler yer almaktadır.

**Budur kabr-i müniri ol cenab-ı hazreti Şeyhin
Hakikat ilmine vakıf şehir-i pir Ömer Baba
Ziyaret kıl hulüs ile dilersen feyzyab olmak
Olur maksuduna nail iden bir fatiha ihda
İdüp rahmetle yad anı iderse her kim istimdat
Ulaşır himmeti şeyhin muin olur ana Mevla
Diriğa halka-i zikrinden ayrılmış müridanı
Fırakıyla yanan diller ziyaretle olur itfa
Dedim tarih vefatına dü çeşmime dolan kanla
Mukim-i cennet-i ulya ola yarab Ömer baba
Sene 1322**

Hacı Ömer Hüdayi (ks) türbesinin bahçesinde bulunan Oğlu Ahmet Visali'nin (ks) kabir taşında ise "Hulefa-yı Kadiriyyeden Şeyh Ahmet Efendinin Ruhuna Fatiha , 5 şubat 1309 " yazılıdır.

O'nun(ks) bize kadar ulaşan emanetleri arasında tesbihi, tacı,külahı bulunmaktadır. O'nun (ks) yolunu ve manasını temsil eden mübarek taçları dört dilimli olup, her bir diliminde Allah'a (cc) vuslatın merhaleleri olan "şeriat, tarikat, hakikat, Marifet " yazılıdır.

Hacı Ömer Hüdai Baba 'nın (ks) şiirlerinin toplandığı "Divan-ı Hüdai " adlı bir eseri bulunmaktadır.

Aşağıdaki Manzumeler, Divan-ı Hüdai'den alınmıştır.

Gel etme sırr-ı Hakk'ı faş, dahi kimseye atma taş
Bir gün gidersin dünyadan, işin olur uhrada yaş

Sakın dünyaya aldanma, bunu sana kalır sanma
Yoktur bakası inanma, ederse ger seni bir baş

Bir kimseyi incitme gel, hiç verme işine halel
Muhtaçlara gel tut bir el anlara daim yedir aş

Kimseye kemlik dileme, kibredip ağır söyleme
Düşeni azar eyleme hiçbir gönül yıkma adaş

Hüdai gel görme hakir velev ki olsa bir esir
Gerek kebir gerek sağır edna görüp oynatma kaş

Hacı Ömer Hüdai Baba 'nın (ks) , tevhid hakkındaki şu manzumesini okuyup da , aşk ile tevhid etmemek mümkün mü?

Gel Hakk'ı çok zikredelim , ismini hep vird edelim
Leyl u nehar halvet edup ,aşkiyle tevhid edelim

Gel derme bu sim u zeri , böyle cifeden ol beri
Kamuya ol Hak rehberi aşkiyle tevhid edelim

Gel tevhide çalış heman , bülbül gibi eyle figan
Maksudunu verir inan , aşkiyle tevhid edelim

Döndür Hüda'ya yüzünü , sevdin O'na kendözünü
Zikr eyle pak et özünü , aşkiyle tevhid edelim

Zikre çalış olma kesel, çek masiva şüglünden el
Hak meydanı açıldı gel , aşkiyle tevhid edelim

Çoktur velim Hakk'ın yolu , Tevhid kamunun efdali
Ol bu gülzarın bülbülü , aşkiyle tevhid edelim

Cümle ezkarın efdali , tevhid buyurmuştur nebi
Budur ekmelin mezhebi , aşkiyle tevhid edelim

Zikr-i Hüda'ya et devam, çünkü zikreder has u am
Bulur gönül aşkta makam , aşkiyle tevhid edelim

Gel azmet *Hüdai Baba* , düşme bu dar-ı girdaba
Olur bütün ömrün heba , aşkiyle tevhid edelim

O'nun(ks) alim hulefasından olan ve

“Mevizayı Hilmiyye
Menazilüssalikin
Makamat-ı ezkar-ı ilahiye lissalikittarikatil Kadiriyye
Hediyyetüzzakirin
Divan-ı Sırrı”

gibi eserlerin sahibi olan,Muharrem Hilmi (ks), “Divan-ı Sırrı” adlı eserinde , Hacı Ömer Hüdayi'yi (ks) şöyle tavsif eder.

Serdar-ı şah-ı evliya şeyhim Hacı Ömer Baba
Rehber-i habib-i hüda şeyhim Hacı Ömer Baba
Pirlerin hünerversin, aşıkların serverisin
Hakikatın gevherisin şeyhim Hacı Ömer Baba
Kim sana etse iktida , ana muin olur hüda
Çünkü sen oldun hak nüma şeyhim Hacı Ömer Baba
Dillerin gevher kanısın aşıkların sultanısın
Tarikatın erkanısın şeyhim Hacı Ömer Baba
Hakkın ism-i celalinden gül açılmış cemalinden
Hiç doyulmaz kemalinden şeyhim Hacı Ömer Baba
Eşiğine baş koymuşam nur-i feyzinle dolmuşam
Ben mest-i müdam olmuşam şeyhim Hacı Ömer Baba
Çün zikreyledin Hüda'yı oldun anıñcün Hüdayi
Sırrıdır sana fedayi şeyhim Hacı Ömer Baba

Mürşidim Hüdayidir himmeti Hüdayidir
Girmeyen tarikine zahid-i mürayidir
Benim şeyhim velidir veliler serveridir
İktida etmeyenler ana mutlak delidir
Daim teveccüh eder gönülden hakka gider
Kime nazar ederse vasıl-ı Hüda eder
Ruküü bağdadedir İmdadı feryadedir
Bu kemter Sırrı senin kapında bir gedadır

Şeyhimin bahçesinde gül dermeye kim gelir
Bülbülveş gül dalında hoş ötmeye kim gelir
Şeyhimin hoş illeri açılmış hep gülleri
Ötüşür bülbülleri dinlemeye kim gelir
Reyhanlı bağları var sümbüllü dağları var
Zülfünde ağları var devşirmeye kim gelir
Şeyhimin kemalini Ruhundaki alini
Gül gibi cemalini seyretmeye kim gelir
Severim özlerini hususan gözlerini
Sitemden gömleğini giyinmeye kim gelir
Bana etti bir oyun raz-ı nihanım duyun
Şeyh kapısında boyun hoş bükmeye kim gelir
Elim var dameninde ululuk var şanında
Şeyhimin divanında diz çökmeye kim gelir

Şeyhimiz Ömer Hüdayi dedi olmayın mürai
Sıdk ile zikret Hüda'yı gel gülşeni tevhide gir
Olma zahid-i mürai yetişe feyz-i Hüdayi
Rehber et aşk-ı Hüda'yi gel gülşeni tevhide gir

Ömer Hüdayi ey şahım kasrı cennette bir güldür
Muharrem sırrı katibi ana her demde bülbüldür
Tarikatte aşıkını Hüda'ya Şeyhi Kamildir
Sahibi hal olan bir mürşid-i kamil arar isen

Afitab-ı aşk doğunca kalbime rahşan eder
Ref edüp benlik hicabın varlığın i'lan eder
Feyz-i Hüdayi serapa kaplamıştır alemi
Nabina görmez bu feyzi ehli dil izan eder
Görse vechi batının bir kafir o anda heman
Parmağın ref eyleyüp ez dil ü can iman eder
Sende hiç yokmu vefa ey şuhi sitemkar acep
Gülzara estikçe feyzi andelip nalan eder
Hak ana vermiş tasarruf kudretinde etmesin
Bir nazar etse dile ger kabil-i irfan eder
Gerçi çul puşide bir fakir görünür sureta
Alemler batında dü kevne dila ferman eder
Sırrıya gel bab-ı dergahına eyle iltica
Ser furu eden fakiri aleme sultan eder

Enis ü munis-i ruh-i revanım
Canım nur-i uyunum valaşanım
Nesim-i feyzin eyledikçe zuhur
Meserretler bulurdu dil ü canım
İşaret-i beşaretler ederdin
Ruşen kılar idin dil-i suzanım
Beni diyar-ı gurbetlere saldın
Şeb-i tarikle geçirdin zamanım
Meğer guruba çekilmiş ziyayı
Sema-i dilden ol mihr-i tebanım
Bu ye's-i pürmelal içinde iken
Nasıl terk eyledin beni cananım
Bana bu firkatın çok etti tesir
Anınçün kesmezem ah u figanım
Gönlümün mürğ-i aşkı etti pervaz
Hali kalmadı avazdan aşyanım
Ümidim var idi Hüdayi Baba
Ede irşad bu dil-i natüvanım
Bu sırr-ı nacizin eyleme mahrum
Feyz-i nesimine şark et hakanım
Esüp bad-i ecel bahar-ı ömre
Takatim bitap etti büktü belim
Sema-i cinane eyledi pervaz

Ümidim goncasından üzdü elim
Sanırsın guruba çekildi mahım
Kesildi feyz-i nur-i mey ü mülüm
Enis ü munisim gitti cihandan
Tarih düştü cereh-i cam-ı dilim
Firaki yare yokmu, Sırri, çare
Ne aceb soldu birden taze gülüm

Ben bu aşkın mecnunuyam ey benim kamil mürşidim
Hak cemalin meftunuyam ey benim kamil mürşidim
Aşkım seni arar bulur cemaline hayran olur
Nurlara kalbim boyanır ey benim kamil mürşidim
Gönül kasrında şahırsın sema-i dilde mahırsın
Hüdayi cilvegahırsın ey benim kamil mürşidim
Aklımı sahraya saldı aşkın deryasına daldım
Didarına hayran kaldım ey benim kamil mürşidim
Uludur gayet kemalin ruh verir feyz-i zulalin
Nur neşreder gül cemalin ey benim kamil mürşidim
Siretin hep şeriattır kelamın dürr-i hikmettir
Yolun ayn-ı hakikattir ey benim kamil mürşidim
Hakk'ın ismi celalinden gül açılmış cemalinden
Hiç doyulmaz kemalinden ey benim kamil mürşidim
Her kim sırrına eremez hakikat gülün deremez
Didar-ı Hakkı göremez ey benim kamil mürşidim
Feda olsun dil ü canım senin yolunda sultanım
Eriştir derde dermanım ey benim kamil mürşidim
Hüdayi Sırri sübhane ağlayu geldi divane
Eriştir hak divanına ey benim kamil mürşidim

Destimi tuttu bir pir gönlüm suzane geldi
Dedi zikret Hüda'yı unut hep masivayı
Adı Ömer Hüdayi nutk-ı irfane geldi
Feyzi erişti elhak eylerdim zikri mutlak
Açıldı dide-i dil genc-i nihana geldi

Ol destgir bu bende-i mücrime Hüdayi
Hep feyz-i sünuhun dola kalbime Hüdayi
Ref eyle hicab perdesini dide-i dilden
Aç bab-ı füyuzatını dilime Hüdayi
Bir kez nazar et benliğimin dağını kaldır
Vahdet nuru işrak ede sırrıma Hüdayi
Senden alıyor feyz ü kemalini bu eşya
Bir çare et bu dil-i mecruhuma Hüdayi
Çün damen-i irşadını tuttum can ü dilden
Feyzin vere nur-i cila ruhuma Hüdayi
Dü destini bu sırrı açup geldi divane
Der feyzini aç ruh-i fütuhuma Hüdayi

Hacı Ömer Hüdai Baba'nın (ks) feyzs aldığı zevatı, Muharrem Hilmi Efendi (ks) şöyle anlatır.

“Bu fakir-i pür taksir Muharrem Sirri ibni Ahmed Hüdai-i Harputi , usul-i zikir ve tarikat-ı aliye-i nakşibendiyyeyi Şeyh Hacı Ömer Hüdai-i Harputi 'den (ks) , O da Ömer-i kebir-i Ruhani-i Arapgiri'den (ks), O da Hayyat Muhammed Vehbi-i Erzincani'den (ks) , O da Abdullah-i Mekki'den (ks), O da Mevlana Muhammed Halid-i Bağdati'den(ks) almışlardır.

“Bu fakir-i pür taksir dahi usul-i zikir ve tarik-i kadiriyye-i Şeyh Hacı Ömer Hüdai 'den (ks), O da Seyyid Dede Osman Ruhavi'den (ks) almışlardır.”

O'nun (ks) seyri sülukunu tamamlamış zevata verdiği icazet ,ipek bir kağıttan ibaret olup , icazetnamenin ortasında 'ilmi Batın' yazılıdır.Altında da mühürleri bulunmaktadır.

Tasarrufu halen dahi gün gibi aşikar olan Hacı Ömer Hüdai (ks), Anadolu'da Türklerin yetiştirdiği ekabir-i evliyanın önde gelenlerindedir.Türk Milleti olarak , böyle bir ulülazim hak dostuna sahip olduğumuz için ne kadar övünç duysak azdır.

KAYNAKLAR

Muharrem Hilmi,Divan-ı Sirri, Yazma Nüsha

Muharrem Hilmi,Makamat-ı ezkar-ı ilahiye lissalikittarikatil Kadiriyye, Yazma Nüsha

Muharrem Hilmi,Divan-ı Hüdai Kuddise Sırrahul Ali, Yazma Nüsha